

Ahilik ve İmece Modelinin Uygulamalı Eğitimdeki Önemi

The Importance Of Akhism And Imece Model In Applied Education

Selami Sedat AKGÖZ*

Öz:

Ulus millet gelişiminde ve milli bir kimlik taşımada eğitim modelinin doğru belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu model ile beraber çalışacak toplum kesimlerinin ortak amaç,ortak payda ve misyon ve vizyonlarının milli bir kimlikle belirlenmesi gelecekte yetişecek neslin milli bir kimlik taşımasına katkıda bulunacaktır. Osmanlı imparatorluğu duraklama dönemine girdiğinde medreselerde pozitif ilimlerin etkisi azaltılarak dinsel eğitime önem verilerek padişahlara kulluk bilincinin yerleştirilmesi hedeflenmiştir. Dinimiz bilime ve sanata önem veren yenilikçi ibadetleri bile toplumcu olan yardımseverliği hedefleyen bir düşünce tarzına sahiptir.Çalışmamızda hedeflediğimiz bu eğitim modelinin bileşenleri olan ahilik ve imece kültürünün insan kaynakları,vizyon ve misyon örgüt amaçlarındaki bağlılığı geliştirecek olan etkisini,mili bir eğitimle yetişen ahlaklı,mesleki normlara sadık olan ,toplam kaliteyi ve iyi ürün ortaya çıkarmayı hedeflemiş teknik elemanlarının iş gücü ve kalkınma alanında sağlayacağı iyileştirmelere olan katkılarını inceleyeceğiz.Bu yöntemde Ahilik ve imece kültürünün günümüzde uygulanabilirliğini tartışacağız. Ahi mesleki eğitim modelinin ilkokuldan üniversite eğitimine kadar sürmesi gerektiğini, öğretmen,öğrenci ilişkisinin usta çırak ilişkisine evrilmesinin önemini inceleyeceğiz.

Anahtar Sözcükler: Esnaf,Ticaret,Eğitim,İş,Milli.

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Mucur Meslek Yüksek Okulu, Mail: sakgoz@ahievran.edu.tr
ORCID --0000-0001-9056-1749

Abstract:

The correct determination of the education model is of great importance in the development of the nation and in carrying a national identity. Determining the common purpose, common denominator, mission and vision of the segments of society that will work with this model with a national identity will contribute to the future generation to have a national identity. When the Ottoman Empire entered the period of stagnation, it was aimed to place the consciousness of servitude to the sultans by giving importance to religious education by reducing the influence of positive sciences in the madrasahs. Our religion has a way of thinking that gives importance to science and art, even its innovative worship, which is socialist and aiming at benevolence. The effects of the ahi-order and community culture, which are the components of this education model, which we aim in our study, which will improve the commitment to human resources, vision and mission organization goals, are reflected in moral, professional norms that are grown with a national education. We will examine the contribution of the technical staff, who are loyal, who aim to produce total quality and good products, to the improvements they will provide in the field of labor and development. In this method, we will discuss the applicability of Ahilik and imece culture today. We will examine that the Ahi vocational education model should continue from primary school to university education, and the importance of evolving the teacher-student relationship into a master-apprentice relationship.

Keywords: Tradesmen, Trade, Education, Job, National

Giriş

Anadolu coğrafyası içinde barındırdığı kültürel zenginlikleri sevgi, kardeşlik ve hoş görü ile kaynaştır Irak ahilik ve imece sisteminin gelişmesine öncülük etmiştir. Bu model yardımlaşmayı ve kurumsal ilişkiyi canlandırarak ülkemizin sosyal ve ekonomik anlamda gelişmesine yol açmıştır. (Akgöz Selami Sedat; Turgay, Solmaz, 2015)

Türkler Anadolu bölgesine kendi yaşama felsefelerini ve törelerini ve yaşam formlarını, Ahiliği ve İmeceyi etkileşimde buldukları topluma başarı ile entegre etmişlerdir.

Ahilik ve imece organizasyon modellemeleri temelinde usta çıracak ilişkisine dayanan dini değerleri ahlaki normlarla harmanlaştırarak oluşturduğu yaşam felsefesi ana dolunun Türkleşmesine ve kültürlerin kaynaşmasında harç vazifesi görmüştür. Ahiliğin zayıflamasında Osmanlıda celali isyanlarının büyük rolü vardır.

Anadolu coğrafyası celali isyanları ile uğraşırken Kıta Avrupa'sında dini cemaatler ve kiliseler mesleki eğitim ve yardım kuruluşlarında etkin olduklarından yeni organizasyon modelleri arayışlarına girmiştir. Haçlı savaşlarında Asya ve Avrupa uygarlıkları dinsel nedenlerle çatışırken kültürel ve ekonomik alanlarda birbirlerinden fikir ve kültürel alanlarda etkileşime girmişlerdir. (Bayram Mikail, 2012)

Bu etkileşim sürecinde ahilik ve gedik organizasyon modelleri klasik roma esnaf ve organizasyon modellerini benimseyen Avrupa lonca ve örgüt sistemlerinde ahiliğin ve gedik organizasyon modellerinden ciddi olarak etkilenmiştir. (Ziya, 2006)

Temelini İslam düşüncesinden alan ve sadece Müslümanların üye olma hakkına sahip olduğu ahilik sistemi, devletten imparatorluğa geçiş sürecinde roma yönetim ve organizasyon modellerinden etkilenerek

Gayri Müslim ve Müslümanlarında üye olabildiği gedik organizasyon modeline dönüşmüştür. Gedik esnaf organizasyon modeli mason ve esnaf loca sistemlerinin organizasyon sistemlerine ciddi katkılarda bulunmuştur. Bu süreçte İslami referanslar ve değerler önemini yitirmiş ve Avrupa scolastik felsefesi Osmanlı eğitim kurumlarında etken olmuştur. (Akgöz Selami Sedat, 2021)

Avrupa Rönesansı yaşarken İslam coğrafyası bu dini eğitimin önemli olduğu ve temel bilimlerin önemini azaldığı bir orta çağ eğitim modelini oluşturmuştur. Avrupa düşünürleri Müslüman alimlerin bilgilerini kendilerine uyarlayarak bilimsel ve eğitim alanında endüstri devrimine geçen süreci iyi yönetmişlerdir. (Akgöz Selami Sedat, Öztürk Yusuf Kemal, 2012)

1.Mesleki ve Teknik Eğitimin Anadolu Selçuklu İmparatorluğundan Türkiye-Cumhuriyeti'ne Gelişim Süreci.

Anadolu'da Celali İsyanlarının çıkma sebeplerini incelediğimizde Anadolu Selçuklu devletinde yaşanan ekonomik ve siyasal nedenlerini araştırdığımızda orduda ve yönetimde Türk olmayan unsurların etkinliğinin artması ve beylerin ve Türklerin yönetimde ve sosyal hayatta etkinliğinin azalması en önemli etkenler arasında görülebilir. Bunda devşirmelerin yönetimde egemen olmaları ve yönetimde devşirmelerin ve Türkmenlerin olmamasından dolayı isyan bayrağını açan Ahi Evrenin öldürülmesi ve Türkmenlerin can kaybı tarihin en önemli kırılma noktalarından biridir. (Akgöz Selami S edat, 2017)

Celali İsyanlarında da Türk devlet yapısının İstanbul'un fethi sonrası kendini Romanın temsilcisi olarak görmesi ve Bizans uygulamaları olan gladyatör sisteminin yeni versiyonu olan yeniçeriler ve devlette devşirmelerin güç kazanması ekonomik zorluklar ve imparatorluğun zayıflaması beylik kültürüne istişare geleneğinin ortadan kalkması,ve imparatorlukta zorunlu olarak kullanılan kulluk bilinci imparatorlara ait bir devlet modelini kabul etmeyen Türkmenlerde rahatsızlık doğurdu ve celali isyanlarının ortaya çıkmasına sebep oldu. (Akgöz Selami Sedat, 2021)

Devlette hak ettiği değeri görmeyen,ticaretten nasip almayan ve tek görevi savaşmak olan Türkmenler Osmanlı devletinin Türklük değerlerini kaybetmesinden dolayı devlete bağlılık azaldı. Bunda Türklerde Kanuni Sultan Süleyman zamanında medreselerde dini eğitimin artırılması ve bilimsel eğitimde görülen müfredat eksikliği toplumda kültürel ve sosyal anlamda gerilemeye yol açmış ve ahilik sisteminin zayıflaması ve gedik sistemi ile ticari hayatta gayri Müslimlerin gücünün artmasına neden olmuştur. Kulluk bilinci topluma benimsetilmeye çalışılmış ve bu durum Türkmenlerde rahatsızlık doğurmuştur. Kulluk sadece Allah'adır diyen İslam akaidi yerine bir tür imparator kutsama ritüeli olan hanedanın olduğu gerçeği halka zorla benimsetilmeye çalışılmıştır. Bu süreç celali isyanları ile imparatorluğun zayıflamasına yol açmıştır.

Cumhuriyetin ilanı devşirmelerle bir hesaplama olmuş cumhuriyetin ilk döneminde Türkler yönetimde söz sahibi olmuş ama bu durum kısa sürmüştür.

Mesleki eğitimimiz 1947 yılında Amerika Birleşik Devletleri ile anlaşma sonucu Türkiye Fulbright Eğitim Komisyonu kurulmuştur. Bu süreç milli olmayan değerlerin eğitim sistemimize egemen olmaları,köy enstitülerinin köylünün bilinçlenmesine engel olmak için kapatılması sonucunu doğurmuştur.

Süt tozu gibi çocuklarımızın gelişimine zarar veren uygulamalar ve tarihinde hiç sömürge olmamış milletin çocuklarına zorunlu yabancı dil dayatması bu uygulamalara örnektir.

Köy enstitülerin kapatılması Türk çiftçisinin aydınlanma çağını yok etmiş ve köyde yaşayan bireyler köy eğitim merkezleri ve mobil kütüphane ve kütüphane eksikliğinden köy kahvelerinde kültürel gelişimlerini tamamlayamamışlardır.

İkinci Dünya savaşından sonra milli eğitimden sapma, tarım reformunun yapılamaması ve köy enstitülerinin kapanması sonucu Türkler yönetimde ki ağırlığını kaybetmişlerdir. Devşirmeciliğin tek farkı Türk kültürü ile yetişmeyen bir takım yurt dışında eğitim alan bir seçkinci sınıf Avrupa ve batılılar için devşirilmiş insanlar Türkiye de etkinliklerini artırmışlardır. Bunda imalat sınıfı ve montaj sanayideki gayri Müslim sınıf ve azınlıklar 1980 de kadar ülkemizde güçlerini sürdürmüşlerdir. Ülkemizde mesleki eğitim de yapılan en büyük hatalardan biri eğitimin milli olmaması ve yurt dışındaki örneklerin okullarımızda uygulanmasına yönelik zorlayıcı çalışmalarıdır. (Abdulkadir, 2008)

Köy enstitülerin kapatılması Türk çiftçisinin aydınlanma çağını yok etmiş ve köyde yaşayan bireyler köy eğitim merkezleri ve mobil kütüphane ve kütüphane eksikliğinden köy kahvelerinde kültürel gelişimlerini tamamlayamamışlardır.

Tarım reformunun yapılmaması ve kırsaldan kente göç kentlerde getto ve varoş kültürünü taşımışlar ve bundan dolayı kültürel ve düşünce dünyasında gerileme yaşamıştır. Bir ülke düşünelim Ortaokulda okutulan 100 temel eserinde Türk eserlerin sayısı az tutularak dünya klasikleri altında diğer ülke yazarlarının sübliminal mesajlarının okutulduğu bir eğitim dünyasında ülkemizde mesleki eğitim ve başarıdan söz edilemez. (Abdullah, 2005)

Halbuki okutulması zorunlu olacak 100 temel eserin tamamı Türk dünyasından seçilebilirdi. Bir örnek vermek gerekirse 100 temel eserde Kaşgarlı Mahmut'un Divanı Lugat Türk'ün olmaması, Orhun Anıtlarının bir kitap haline getirilip Türk gençliğine okutulmaması durumun ciddiyeti açısından bize çok önemli bilgi vermektedir..

Türk uygarlığına referans olan yazarların okutulmadığı milli bilincin olmadığı teknik lise ve yüksek okullardan mezun olan gençlik mesleki eğitimde ne kadar başarılı olabilir. Gençlik Mehmet Akif'in arzuladığı Asımın neslinden şu an kitap okumayan, mobil uygulamalar ve oyunlarla uğraşan bir sanal gençliğe dönüşmüşse mesleki eğitimimizde büyük sorunların olduğu gerçeğini göz ardı edemeyiz. (Ahmet, 2008)

Toplumun kalkınmasını ve ülkemizin gelişmiş ülkelerle aynı seviyeye gelmesinde etkin kullanılabilecek modeli ve uygulamalı milli bir eğitim modeli olmak zorunluluğu üniversite eğitiminin en temel sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mesleki eğitimde imam hatipler ve düz lise arasında suni olarak çıkarılan tartışmalar eğitimin sanayiden ve milli eğitimden verilen tavizlerin maskelenmesi için yapılmıştır. Dini değerler ve ahlaki eğitim tüm okullarda verilmelidir. Dini eğitimin sadece imam hatiplerde değil tüm okullarda belli bir oranda verilmesi milli ve manevi bir toplum için hayati önem arz etmektedir

Dini eğitim ve kuran öğrenimi mesleki eğitim ile kaynaştırılmalı ve bir an evvel sanayide çalışacak çocukları teşvik edecek mekanizmalar hayata geliştirilmelidir.

Kuranı Kerim ve dini eğitim ve mesleki eğitim ahilik modeli olarak diyanet işleri ve çiraklık eğitim modellemesi olarak ortak yürütülmelidir.

Mesleki eğitimde en temel eksikliğimiz ahlaki ve dini eğitime önem verilmemesidir. Bu nedenle ayıplı mal, tüketiciyi kandırma ve gıda terörizmi ahlaki kurallar ve misyon eksikliği

Toplumda rüşveti,hırsızlığı,tüketicilerin kandırılmasına yol açmıştır.Kanunlar ve emniyet tedbirleri ahlaki eğitim olmadan başarılı olmakta zorluk yaşayacaktır.Bu süreçte köy enstitülerinin kapatılmasının da etkisi gözden kaçırılmamalıdır.

Bu eğitim trendinin fulbright eğitim komisyonu yapılan ortak uygulamalar suni olarak kasıtlı olarak ortaya çıkarılan imam hatip,düz lise gerilimi. Ülkemizin montaj sanayinemahkum olması ve usta çırak ilişkisinin zarar görmesine sahip olmuştur.

Teknik üniversiteler,uygulamalı yüksek okullar ve meslek yüksek okulları bu soruna çare bulamamıştır.Halen ülkemizde zorunlu eğitimin yüksek okullara kadar zorunlu olmaması,küçük yaşta çocukların çırak olamaması ülkemizde endüstri devrimine dönüş sürecine geçişini zorlandırmış ve montaj sanayi ekonomisinden kurtulmamızı geciktirmiştir.Halen ülkemizde sanayi değil zihinlerde de montaj sanayi düşüncesi egemendir. (Ejder, 2008)

1980 yılından itibaren milli sanayi de Türk müteşebbislerin sayısı artmış fakat montaj sanayi nedeniyle ve üniversite ve sanayi işbirliğinin gerçekleşmemesi nedeniyle ülkemiz endüstri 4.0 sanayileşme sürecinde geç kalınmıştır. (Ayhan, 2008)

Ülkemizde mesleki eğitim istenilen noktada değildir. Sanayimiz nitelikli işgücünü karşılamada zorluk yaşamakta ve endüstri 4.0 geçiş sürecine geçememektedir.

Dolayısıyla ülkemiz ucuz iş gücü,düşük verimlilik,taşeronlaştırma,sanayiden kopuk üniversiteler,teknolojik ürünlerdeki üretim azlığı ve tarımsal ve montaj üssü haline gelmiştir.

Sanayi ve Ticaret bakanlığımızın ve milli eğitim bakanlığının yürüttüğü ahilik dersi ve bir haftaya sıkıştırılan ahilik haftası uygulamaları konunun kavramının anlaşılmasına güzel bir örneğidir.

Ahiliğin bir hafta içerisinde öğretilceğini ve halka aktarılacağına inanan, yılarca süren ahilik eğitimin bir dersle uygulamasız olarak öğreteceğine inanan zihniyet konunun ciddiyetinden ve ahilik öğretisinden uzaktır.

Ahilik bir ders değil yaşam ve kültür biçimidir.Bu biçimin diyalektik bir metodolojisi ve zorunlu iş uygulamaları vardır.

1.2.Ahilik Ritüelleri ve Günümüzde Mesleki Eğitimde ve Ahilik ve İmece Modelinin Uygulanabilirliği ve Milli Eğitimde Önemi

Dünya eğitim tarihinde Avrupa'nın kültürel ve siyasi alanlarında etkinliği nedeniyle batı uygarlığı Grek ve Roma medeniyetini başlangıç olarak almıştır.Halbuki İslam dünyasının bilim adamları ve düşünürleri orta çağ Avrupa'sında ders kitapları ve okullarda okutulurken Endülüs uygarlığını yok olması nedeniyle bilim dünyasında hakettiği yeri alamamıştır.

Bilim terminolojisinde bilimsel referanslar Sümer ve mısır medeniyeti olarak gösterilirken Göbekli tepe ve Karahan tepede yeni yerleşim yerlerinin bulunması nedeniyle medeniyetin Anadoludan Asya ve Avrupa y yayıldığı görüşü ağırlık kazanmıştır.

Avrupalılar İslam ve Asya uygarlıklarına ön yargılı olduklarından dolayı bu gerçekleri görmezden gelmişlerdir.

Haçlı savaşları bu kültürler arasında etkileşim sağlanmıştır. Anadolu'da Haçlı, Moğol ve celali isyanları ile uğraşırken temelini İslam akaidi ve ahlaki düşüncesinden alan ve sadece Müslümanların üye olabildiği ahilik teşkilatı Osmanlı imparatorluğunun yükselme döneminde devlet sürecinden imparatorluğa geçişte yeni bir esnaf ve organizasyon modeli olan üye olmak için Müslüman olma şartı taşımayan gedik organizasyon modeline dönüşmüştür.

Osmanlı imparatorluğu duraklama dönemine girdikten sonra ticaret gayri Müslimlere geçmiş bu süreçte Osmanlı imparatorluğunda gayri Müslim tüccarlar kapitülasyonların ve siyasi nedenler nedeniyle bilgi ve birikimlerini Avrupalı tüccarlara ve yabancı esnaf odalarına aktarmışlardır. Bu bilgi ve birikim mason ve esnaf, lonca sistemlerinde derin izler bırakmıştır.

Masonik organizasyonlar ve esnaf locaları kuruluş dayanağı olarak gördükleri eski mısır ve kabalistik düşünce tarzlarını ahilikten ve gedik esnaf modelinden etkilendikleri ilham ile geliştirmişler ve mensuplarına verdikleri vizyon ile dünya ticaretini bir braderler konseyi ile üst akılla dünyayı yönetmektedirler. (Hüseyin A.2015).

1.3. Türk İyede Uygula Bilecek Ahilik Mesleki eğitim Modelinin Misyon ve Vizyon Taslağının Oluşturulması

Kolektif yaşama ve üretim biçimlerinden olan ahilik ve imece kültürü gelişmiş ülkelerde üretimin ve sosyal yaşamın itici güçlerinden olmuştur. Bir yaşam modeli olan kooperatifçilik evrensel bir iddia ile ortaya çıkmış ve az gelişmiş ülkelerde de önemsenmeye başlamıştır. Bizler ahilik ve imece organizasyonunun insanlığa katkılarını incelerken aşağıda belirtilen kıstaslar üzerinde durmak faydalı olacaktır. (Enis, 1993)

Bu modelde olabilecek ritüel ve uygulamalar ise ana başlıkları ile özetlersek

- Bu model çocuk yaşta uygulamalıdır.
- Temel ve orta seviyede eğitim çıkarın zamana yapılmalıdır.
- Milli bir bilinç için bir ahilik marşı olmalıdır.
- Esnaf ve sanatkarlara üye olmak için fikri ve kültürel anlamda ahilik formasyon programları zorunlu tutulmalıdır.
- Esnaf ve sanatkarlara üye olmak şet töreni ahilik ve ritüeller zorunlu tutulmalıdır.
- Ayıplı mal satan halkı kandıranlara Alevilik felsefesinin uyguladığı düşkün muamele yapılmalı ve belli bir süre tecrit edilerek cezalandırılmalarıdır.
- Kanunlarla tüketicinin korunamayacağı geçeceğinden hareketle ahlaki ve sosyal normların yaptırım gücü artırılmalıdır.
- Ayıplı mal ve tüketiciyi kandıran esnaflara müebbet hapis örneğinden hareketle ömür boyu ticaret yapma yasağı getirilmelidir.

- Halk eğitimde,sürekli eğitimde,tarım ve sanayinde nasıl uygulanabilirliğini araştırılması
- Ziraat,meslek yüksek okullarında,uygulamalı yüksek okullarda ki saha eğitimin performanslarının geliştirilmesine yönelik sonuçların incelenmesi
- Sanayinin istediği nitelikli eleman ihtiyacını karşılanmasındaki rolürekabetçi sektörlerin yurt dışında açılabilmesindeki gerekli nitelikli eleman ihtiyacının karşılanmasındaki önemi
- Ahilik ve imece kültürünün motivasyona olan etkisi
- Ahilik ve imece kültürünün insan kaynaklarına olan olumlu etkisi
- Personelin vizyon ve misyonlarına katkısı
- Şirkete ye çalıştığı kuruma bağlılık duygusunun gelişmesi
- Personelin şirkete veya çalıştığı kuruma olan bağlarının artması
- Toplam kalite alanında niteliğin artması olan katkıları
- Yaşam boyu eğitim ve katılımlı demokrasi anlayışının artmasına, olan katkısı
- Ahiliğin kurumlardaki uygulanabilirliğini incelenerek bu modelin kurumlarda nasıl uygulanacağına dair ortak bakanlıklar arası ortak koordinasyon merkezi kurularak çalışmalar bu merkez tarafından yürütülmelidir.

AHİLİK MESLEKİ EĞİTİM SİSTEMİ PAYDAŞLARI VE ALT BİLEŞENLERİ

MEB	SANAYİ TİCARET BAKANLIĞI	HALK EĞİTİM VE YAŞAM BOYU EĞİTİM MERKEZLERİ	İÇ İŞLERİ BAKANLIĞI	GÖRSEL- DİJİTAL MEDYA
Öğrenciler sabah istiklal marşı ile beraber ahilik marşı okuyacaklar.	Ahilik haftasının kutlanması bir haftaya değil bir yıla sığdırılmalı.	Halk eğitim ve yaşam boyu eğitim merkezleri bulunduğu ildeki merkezi esnaf organizasyonları ve ahilik kulüpleri ile beraber ahilik istişare konseyleri kurulmalıdır.	Vatandaşlığa geçişte ahilik töreni zorunlu tutulmalıdır.	Ahilik ile ilgili çizgi filmler ve subliminal mesajlar verecek ve görsel sunumlar hazırlanmalıdır.
Kariyer planlama, mesleki eğitim ilkokul son sınıfta belirlenmeli ve öğrenciler seviyelerine göre mesleki eğitim seferberliğine katılmalı.	Esnaflara ve zanaatkarlara üye kaydında ahilik belgesi ve sözleşmesi imzalatılmalı.	Bu konseyler bulunduğu ildeki nitelikli eleman ihtiyacını belirleyecek eğitim politikaları geliştirmelidir.	Yabancılara Türkçe eğitimin yanında içinde yaşadıkları toplumun ahlaki norm ve kurallarını öğretecek kısa kitapçıklar hazırlanmalıdır.	Ahilik yazılı ve görsel basında sıkça vurgulanmalıdır.
Tüm müfredat ahilik ilkelerine göre yeniden düzenlenmeli.	Her vatandaş bireysel veya mesleki ahilik kulüplerine üye olmalı.	Esnaf odalarını girişte ~~sed~~ töreni yani (ahiliğe katılım) töreni zorunlu tutulmalıdır.		Ahilik tarihi, ahilik süreci toplumda çok sık vurgulanmalıdır.
İlk okul son sınıfta fen ve temel eğitim dersleri yerine bir yıl vatandaşlık ahlak etik değerler ve ulusal bilinci kazandırılacak dersler verilmeli. Zorunlu eğitimin bitiminde her öğrenci ahlaklı insan (ahilik belgesi) alması zorunlu tutulmalı.				Tiyatro ve görsel enstrümanlar kullanılarak ahilik öğretisi topluma sunulmalıdır.

Kaynak: Ahilik organizasyon modelleri, Akgöz Selami Sedat basılmamış ders notları Kırşehir 2021

1.4. Ahilik Mesleki Eğitim Modelinin Yol Haritası ve Eylem Planı Yol Haritası

Dünyada mesleki eğitim modeli değişik ülkelerde uzun süreli ve her yıl değişimden bir misyon ve felsefe ile uygulanmalıdır. Günümüzde mesleki eğitim dernekler veresmi kurumlar tarafından yıllarca süren bir planlama ile olurken bizde mesleki eğitim kanayan bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ahilik mesleki eğitimin amacı ülkemizin iş gücü piyasasında talep edilen nitelikli eleman ihtiyacının karşılanması etkin verimlilik ve eğitim merkezlerinin koordinasyonu ile yurt dışına nitelikli eleman iş gücünün yurt dışına gönderilerek işsizliğin azaltılmasına katkıda bulunacaktır.

Bu sorunun çözülmesi için öncelikle yapılması gerekenler aşağıda belirtilmiştir.

- Mesleki eğitimde düz, Anadolu ve mesleki eğitim lise ayrımı kaldırılmalıdır.
- Tüm liseler mesleki eğitim bünyesine alınmalıdır.
- İmam hatip ve düz lise tartışmasına son vermelidir.
- Ahlaki eğitim ve ahilik eğitimi zorunlu olmalıdır.
- Zorunlu eğitimin bir yılı milli bilinç eğitimi, tarihsel ve ahlaki eğitim ve vatandaşlık bilinci ile olmalıdır.
- Çıraklık eğitim yaşı düşürülmeli ve isteğe bağlı hafızlık ve dini eğitim 4 gün sanayi ve üç gün olarak koordineli olarak yürütülmelidir.
- Dine inanmak isteğe bağlıdır ama ahlaklı olmak zorunludur.
- Vatandaşlığa alımlarda ahlak ve etik değerlere uyma anayasal zorunluluk kapsamında olmalı ve diğer ülkelerdeki gibi milli değerlerimizi yansıtan bir vatandaşlık kitabı ve tören gerçekleştirilmelidir.
- Ahilik örgütlerine üyelik zorunlu olmalı her vatandaş ilkokuldan sonra ahilik ritüelleri ve şerh töreni ile bu misyonu alması yasal kapsama alınmalıdır.
- Ahlaksızlığın suç olmadığı bir toplumda ayıplı mal satmanın suç olmadığı, kanunların vatandaşları gıda terörüne koruyamadığı bir ülkede ahlaklı insan korumak anayasal bir zorunlulukta olmalıdır.
- Ahilik ritüelleri görsel ve dijital medyada çizgi dizi, film vb. medya kanalları ile yoğun olarak işlenmelidir.

1.5. Ulusal Mesleki Eğitim Modelinde Ahiliğin Diğer Mesleki Organizasyonlarla Karşılaştırılması

Bizler ahiliğin diğer organizasyon modelleri ile karşılaştırmamızdaki gayemiz diğer modellerdeki başarıları analiz etmek ve bu modelin başarılı olması için tecrübe birikimlerin bu modele entegre edilmesidir. (Kadir, 2008)

Her model içinde var olduğu kültürel ve etik normlara göre şekillenir. Her modelin kendine has bir örgütlenme biçimi vardır. Bu modelleme Ahilikte yedi derece sistemle olurken masonlukta ise 33. dereceye kadar uygulanarak yıllar boyu sürmektedir. Eğitimin sürekli ve yıllara göre istikrarlı olarak sürmesi başarının en temel anahtarıdır.

Küresel üst aklın tüm dünyada başarılı olmasının nedeni uzun yıllar süren mesleki eğitim ve devşirme sistemidir. (İbrahim, 2019)

Mason eğitiminin eksikleri arasında Grek ve Helenistik felsefeden ilham aldıkları yalnız erkeklerin üye olma ve biraderlerin mason kardeşliği ile kapalı toplum olmalarıdır. Halbuki diğer dayandıkları eski mısır ve Mezopotamya ve kabalistik kültürlerde kadın ve erkek yönetimlerde eşit hakta sahiptir. Hıristiyanlarda rahip olma şartı sadece erkeklere dayanırken Yahudilerde sınırlı olsa kadınlarda haham olabilir. (İlhami, 2004)

Kapalı bir organizasyon modeline sahip olan masonların tüm dünya da alt kuruluşları olan rotary ve lions kulüplerinden devşirdikleri yerel masonlar biraderler ve hakları sadece kardeşlerine dayandırdıklarından küresel alt yapıyı başarıyla oluşturmuş ve küresel üst akıl tüm dünyayı yönetmiştir. Kapalı bir model olması başarılarını perçinlemiştir.

Bizler Ma sonik modellemeyi eleştirmiyoruz. Bu modelin başarılı olmasındaki gerçekleri anlamaya çalışıyoruz. Bu bize Masonik modellemelerden çıkarım yapma hakkını ve bu modelin uzun süren eğitim ve derecelendirme sistemi ile yaşam boyu süren bilgi akımının başarılarındaki en temel şart olduğu gerçeğini unutturmamalıdır.

Bu model çok başarılı olsa da kapalı bir model olması ve kadınları yönetime katmaması nedeniyle daha iyi bir model olan Ahilik ve bacı yanı Rum modelinin insanlığa bir çözüm stratejisi sağlayacağı inancındayız. Bizler Ahilik ve Baciyani Rum modelinin masonluktan daha çok başarılı olacağını ve insanlığa katkısının daha çok olacağını savunuyoruz.

Ahilik ve Baciyani Rum modelinin açık bir sitem ve kadın ve erkek eşitliğine dayanan bir model olarak eğitim felsefesinin insanlık tarihinde çığır yaşatacağını ve sağlayacağı adalet, sosyal refah, fırsat eşitliği ile tüm dünyada ortak bir eğitim modeli olacağı inancı dayız.

Her ulus içinde yaşadığı topraklara has ve kendi milli, dini ve ahlaki değerlerini yansıtabileceği bir mesleki eğitim modeli gerçekleştirmelidir. Ulusal olmayan ve dışarıdan ithal edilen eğitim politikaları (Fulbrigh eğitim komisyonu vb.) gibi uygulamalar tevhidî tedrisat ve özel okullar adı altında okutulan misyoner politikalarını uygulayan eğitim kurumları olarak ünite yapımızı bozan kültür emperyalizmine uğramamamız sonucunu doğurmuştur.

Bizim köy enstitüleri olarak kullandığımız köylüyü bilinçlendirmede etkin kullandığımız yaşam boyu eğitim merkezlerini kapatarak aydınlanmayı engellemiş ve bunun sonucunda köylerde gençler sosyal gelişimlerini köy kahvelerinde ve yazılı görsel kaynaklardan tamamlamış ve kitap okumayan gençlik ve bunların eğitim gördüğü kurumlar niteliksiz bir eğitim kurumlarına dönüşmüşlerdir.

Durumu iyi olan aileler özel okullar ve yabancı misyoner ve cemaat okullarına çocuklarını göndererek mesleki eğitimin zayıflamasına sebep olmuştur. Milli eğitim misyonunuzdan uzak olan okullar seçkin bir toplum kurma amacıyla mesleki eğitime hep mesafeli davranmışlardır. Yapay olan imam hatipler ve düz lise tartışmasını çıkararak mesleki eğitimde ülkemizin gelişme politikalarını engellemeye çalışmışlardır.

Sonuç

Dini eğitim ve milli eğitim sadece imam hatiplerde değil tüm okullarda müfredatta verilmeli ama Kuranın ilk emri Oku olan dinimizin bilimsel eğitime verdiği önem göz ardı edilmemeli ve okullarda temel bilimsel eğitim ve dersler laboratuvarlarda kapsamlı bir şekilde ele alınmalı ve öğrencilerin mesleki eğitim modeli olan ulusal ahi eğitim modelimiz ilkokullardan başlayarak meslek yüksek okulları ve teknik üniversitelerde bir bütün olarak alınmalıdır.

Mesleki eğitim yaşı düşürülmelive çıraklık eğitim ve diyanet işleri ortak projeler geliştirilmelidir..

Eğitim müfredatları ahlaki ve etik değerlere göre adapte edilmeli ve ahlaklı insan gerçeğini,ayıplı mal satmama,tüketiciyi kandırmama,işini iyi yapma ilkeleri ile yoğrulmuş ahilik eğitim sisteminin ilkokullardan üniversiteye kadar önemi anlatılmalıdır. Üniversitelerde okutulan ahilik dersleri ve ticari bakanlığımızda yaşatılmaya çalışılan ahilik haftaları ile konu bu kadar basite indirgenmemelidir.

Ülkemizde korsan imalat ve insan sağlığını tehdit eden gıda ve vb. üretimlerde yaşanan artış bunu bir gıda terörü olduğu gerçeğini ve insan sağlığını tehdit eden bu ürünlerin ceza kanununda karşılığı olan cinayetin bir türü olduğu gerçeği saklanmaktadır. Bu suçu işleyenler ülkemizin okullarında yetişmekte ve bilinçli olarak halka ayıplı mal satmaktadır. Dolayısıyla ülkemizdeki mesleki eğitim yetersiz ve milli ve manevi değerlerden ahlaklı insan dediğimiz ahilik misyonundan çok uzaktır.

Mili Ahilik mesleki eğitim sistemimizde ahilik ders kapsamından çıkarılmalı ve hayatın her safhasında uygulanmalıdır.İlkokuldan üniversiteye kadar ahilik felsefesi ritüeller,ahilik marşı,şed törenleri zorunlu tutularak sürekli olarak yazılı,görsel,dijital olarak sürekli vurgulanmalıdır.

Kendi milli eğitim politikalarını uygulamayan toplumlar yok olmaya ve küresel üst aklın kölesi olmaya mahkumdurlar.

Kaynakça:

Akgöz Selami Sedat;Turgay, Solmaz. (2015). Ekonomik Bağımsızlık ve Kooperatifçilik. K. Üniversitesi (Dü.), *Milletler arası Kooperatifçilik Kongresi içinde*, (s. 376-395).

Abdulkadir, K. (2008). *Ahilik Öğretilerine İlham Olan Ayetler*. 1.Ahilik Sempozyumu (s. 119-123). Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Abdullah, E. (2005). *Ortadoğuda Marjinal Bir Hareket*(Karmatiler. İstanbul: Berfin Yayınları.

Ahmet, Ö. (2008). *Ahilik İlkelerinin Kuran-i Dayanağı. 1.Ahilik Sempozyumu* (s. 149-156). Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Akgöz Selami Sedat, E. E. (2017). *Ahilik Felsefesi ve Örgüt Modelinin Dünyadaki Kalkınma Modeli Olan Kooperatife Yansımaları*. Alınları Sosyal Bilimler, 51-58.

Akgöz Selami Sedat. (2021). *Ahilik modelinin Organizasyon Modellerine Etkisi*. Kırşehir: Basılmamış Ders Notlar.

Akgöz Selami Sedat, Öztürk Yusuf Kemal. (2012). *Anadolu Kooperatifçilik Hareketinde Baciyani Rum Felsefesinin İzleri. 4.Milletler Arası Ahilik KONFERANSI*. Kırşehir: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi.

Ayhan, B. (2008). *Ahiliğin Kuran Referanslı İş Ahlakı. 1.Ahilik Sempozyumu* (s. 137-139). Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Bayram Mikail. (2012). *Fatma Bacı Baciyani Rum (Anadolu Bacıları Teşkilatı)* Konya: Nkm. Yayıncılık.

Ejder, O. (2008). *Ahlak,Bağımlı Dindarlık Açısından Açılışından Ahiliğin İş ve Ticaret Ahlakı. 1.Ahilik Sempozyumu* (s. 29-35). Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Enis, Ö. (1993). *Ahilik müessesinin Sosyal Hayattaki Önemi*. İstanbul üniversitesi İktisat Fakültesi DERGİSİ, 24.

Hüseyin, A. (2015). *Ahilik Teşkilatının Sosyo İktisadi Yapısıve Örneklilik Değeri*. Akademik Bakış Dergisi, 249-270.

İbrahim, Y. (2019). *Ahilik Felsefesinden Günümüz Meslek Ahlakı Tartışmaları*. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 500-536.

İlhami, S. (2004). *Masonluk ve Masonlar*. İstanbul: Der.

Kadir, Ö. (2008). *Ahiliikteki İş Ahlakı ve Mesleki Formasyonun Teşekkülünde Tasavvufun Rolü. 1. Ahilik Sempozyumu* (s. 17-19). Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Ziya, G. M. (2006). *Kooperatifçilik*. Ankara: Yetkin Yayınları.

Extended English Abstract

The Turkish vocational education model should be unique to our nation and our country. This model should be developed on the basis of ahism and imece culture, and our young people who adopt the ahism vocational technical education model, whose mission and vision created using ahism, shet ceremony and ancient Turkish rituals are completely unique to us, will play a leading role in sustainable development and economic development and take our republic to a better level.

It is of vital importance to establish a national education model determined according to ethical values, norms and rules specific to that nation on the basis of national industrial policies. Our young people who have grown up with a rote education approach do not train employees with the qualities that our industry wants, and public education centers cannot solve this problem.

The family farming and imece model, which has been used only in agriculture in the past, has taken on an active role in organizing activities for greenhouse farming, animal husbandry, organic agriculture, aquaculture for the familial workforce for women and men.

On the other hand, we can solve the problem of qualified labor force, which is the most basic necessity for the success of our industrial development move, by re-adapting our ahism model, which combines the relationship between imece and master apprentice, which is based on love and brotherhood, with religious and moral norms, to the conditions of the age.

The Ministry of national education is trying to re-adapt the practices in developed countries in the fields of total quality management and process management according to our country, and these practices cannot create a stable education model, so constant updates and changes in vocational education models lead to the fact that our country cannot enter the category of developed countries in vocational education.

In our study, we will use the comparative analysis method as the method.

We will examine the evolution of the trainee apprentice relationship used in vocational education today to the master apprentice relationship trained with moral and religious references.

In our study, we will examine the impact of ahilik and imece culture, which are components of this educational model that we aim at, which will improve the commitment to human resources, vision and mission organizational goals, the contributions to the improvements that technical staff who are moral, loyal to professional norms, raised with a mili education, aimed at creating a total quality and good product, will provide in the field of labor and development.

In this method, we will investigate the applicability of Ahism and imece culture today

We will examine the importance of Ahi vocational education model that should last from primary school to university education, and the evolution of teacher-student relationship to master-apprentice relationship.

The importance of the effective use of written and visual media by the public in national education policies and the coordination of the ministry of trade and industry, the ministry of national education, the Ministry of Internal affairs jointly coordinated by a center conducted in accordance with the labor force policies of our country ahism and imece spirit with the prepared curriculum has been reached determinations that it will increase labor force productivity

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. Yaşayan hiçbir canlı (insan ve hayvan) üzerinde araştırma yapılmamıştır. Makale edebiyat sahasına aittir.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile arasında mali çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Destek ve Teşekkür

Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Ethics Committee Permission

Ethics committee permission is not required for this study. No research has been conducted on any living creature (human and animal). The article belongs to the field of literature.

Deconfliction Statement

The author of the article declares that there is no conflict of financial interest between him and any institution, organization, person related to this study.

Support and Thanks

Support was not received from any institution or organization in the study.